

thi jeg erkjender, at der er nogle enkelte Universiteter, som i visse Retninger have saadanne Betingelser, som vort Universitet efter Forholdenes Natur ikke kan have. Jeg sigter til de store Hovedstads-Universiteter i de store Lande. De have den Fordel at kunne drage prøvede Kræfter fra andre Universiteter rundt omkring i Landene til sig, og derved kunne de sikke sig Tilgang af netop saadanne Kræfter, som der ønskes og Hayes Trang til. Dette er umuligt i et lille Land som vort med kun eet Universitet. Derfor vil man maaste kunne pege paa, at der ved saadanne Universiteter i Udlandet findes flere fremragende Videnskabsmænd med berømte Navne. Hvad berømte Navne angaar, vil jeg ogsaa bemærke, at det ikke er saa lidt lettere at vinde et berømt Navn, naar man hører til en stor Nation og taler et Sprog, som tales af mange Millioner, end naar man hører til et lille Folk og taler og virker og skriver i et Sprog, som kun er lidet kjendt udenfor dette Land. Selvfølgelig ere Forholdene ved Universitetet langt fra at naae Idealet, men det er vistnok saaledes overalt. Enhver vil kunne sige sig selv, at med et Lærerpersonale paa omtrent et halvt Hundrede Personer er det saa godt som utænkeligt, at netop hver Eneste skulde være den rette Mand paa den rette Plads. Og det bliver saa meget mere umuligt, som der jo er et ikke ringe, ja vel endog saa et overveiende Antal Bladser, som af Hensyn til Studierne og de Studerende maa besættes i Tilfælde af Balance, og hvor man altsaa ikke kan lade Bladsen staa ledig, indtil der viser sig en saadan virkelig Videnskabsmand, som man maa ønske sig til at besætte Pladsen med, men maa besætte den med den bedste, som i Diebliffet Hayes. Underledes tror jeg ikke, at det kan være ved de Fakulteter, der have til Opgave at uddanne et stort Antal Studerende til Embedsexamen og regelmæssig maa kunne hvide dem en omfattende Beilebning i de dertil hørende Sag. Dertil kommer yderligere, hvad der alt er blevet peget paa haade af de ærede Talere og ogsaa af Andre, at jo den dobbelte Stilling, som Universitets-Lærerne maa have, yderligere bevirker, at ikke Enhver kan blive den rette Mand paa den rette Plads. Den ideale Fordring er jo den, at Enhver skulde være en betydelig Videnskabsmand og derhos tillige en fremragende dygtig Lærer, men disse Evner ere ikke altid forenede og kunne ikke engang som Regel ventes at skulle være forenede. Men Universitetet maa have Kræfter i begge Retninger, og netop derfor tror jeg ogsaa, at det er af Vigtighed, at Lærerkræfterne ikke blive for knapt tilmaalte, for at de gjenfjdidig kunne supplere hinanden i den Henseende.

Det blev af det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (S. Holm) i Tilslutning tildels til det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Bingel) gjort gjældende, at der stilledes urimelige Fordringer til Embedsexaminerne, og det ærede Medlem mente, at dette ogsaa var en Følge af det nys nævnte Forhold, af den Forening af to Egenstaber, som Videnskabsmand og praktisk Lærer, der findes ved vort Universitet. Han udtalte tillige, at Professorerne mente, at alle Studerende skulde have de samme Interesser som de selv, og det var derfor ikke saa unaturligt, om de ved Examinerne stillede Fordringer til de Studerende om, at de skulde være inde i alle de videnskabelige Spørgsmaal, som interesserede dem selv. Jeg tror ikke, at dette er Tilfældet; jeg tror ikke, at Fordringerne ere saa urimelige ved Universitetet. Men naar det ærede Medlem pegede paa Examenskommissioner som Middel til at afhjælpe disse Ulemper, maa jeg tilstaa, at jeg er fuldtændig uenig med ham heri. Der er ikke Spørgsmaal om, at Examenskommissioner jo ville være en stor Vættelse for Professorerne, særlig i de Fakulteter, hvis Medlemmer nu ere stærkt overlæssede med Examensarbejde; for dem vil det være en overordentlig stor Vættelse at blive fri for at skulle examinere. Men hvorvidt det vil være en Vættelse for de Studerende at examineres af Examenskommissioner, anser jeg for i allerhøjeste Grad usandsynligt. Jeg tror, at Følgen af at indføre Examenskommissioner let vil blive den, at paa den ene Side Professorerne fik større Frihed til at følge deres videnskabelige Interesser og hysle med de strengt videnskabelige Spørgsmaal, men at paa den anden Side den meget store Mængde af Studerende rent kom til at savne den videnskabelige Paavirkning og den videnskabelige Uddannelse, som der dog nu bliver dem til Del, idet de som Regel vilde gaa over til Manuduktorene, der i ganske anden Grad end nu vilde faae Herredømme over de Studerende og blive deres egentlige Lærere. Jeg tror ikke, at dette vil være til Gavn for de Studerende, jeg tror, at det paa ingen Maade vil være til Gavn for de Embedsmænd, som uddannes paa den Maade, og derfor heller ikke for selve Staten. Men jeg tror heller slet ikke, at det vil blive nogen virkelig Vættelse for dem. Det at være en god Examinator er et Talent, som maaste ikke forholdsvis Mange besidde; men det er tillige et Talent, som ikke let kan kendes paa andre Forhold, og som man ikke let kan slutte sig til fra andre Data. Derfor er det ganske vist Tilfældet, at